

5 Dakika

Geleceği hazırlayan bir düzenleme: Yeni Türk Ticaret Kanunu

pwc

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ticari işletme ve ticaret şirketleri kapsamında getirdiği köklü değişimler

Bir Bakışta Yeni TTK

Hali hazırda yürürlükte olan Türk Ticaret Kanunu ("Kanun") 1957 yılından bu yana yürürlükte bulunmaktadır. Kanun'un yayınlandığı tarihten bu güne kadar geçen zaman dilimi dikkate alındığında; Dünya'da yaşanan siyasal, sosyal, ekonomik ve finansal değişimin baş döndürücü düzeyde olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Günümüzde, bilgi birikiminin ve teknolojik gelişimin sunduğu katkıyla, sermaye hareketi, uluslararası nitelik kazanmıştır. Özellikle 1980 sonrası liberal anlayışın benimsenmesine bağlı olarak, ülkemiz de, söz konusu değişimlerden derinden etkilenmiş ve etkilenmeye de devam etmektedir. Ne yazık ki Ticaret Kanunumuz bu değişime paralel bir gelişim göstermek üzere güncellenmemiş ve günün ihtiyaçlarına cevap veremez hale gelmiştir. İşte bu zorunluluğun gereği olarak ve günün koşulları göz önünde tutularak Yeni Türk Ticaret Kanunu ("Yeni Kanun") hazırlanmıştır.

Uzun bir bekleyiş sonrası Yeni Kanun, 2011 yılı Ocak ayı içerisinde TBMM'de kabul edilerek ve 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yasalahaşmıştır. 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek Yeni Kanun'un, ülkemiz ticari hayatı için önemli bir değişim sürecini başlatacağı öngörülmektedir. PwC Türkiye, Yeni Kanun'un getirdiği temel değişiklikler ve muhtemel etkilerinin özetlenmesine katkıda bulunarak konuyla ilgilenen kişilerin faydalanacağı bilgileri bir arada sunuyor.

- Yeni Kanun, ticari işletme, ticaret şirketleri, kıymetli evrak, taşıma işleri, deniz ticareti ve sigorta hukuku olmak üzere 6 kitaptan oluşuyor. Söz konusu kanunun genel olarak değerlendirilmesinde ilk dikkati çeken yönü ise sade ve anlaşılır Türkçe ile kaleme alınmış olmasıdır. Yeni Kanun, kolay anlaşılması nedeniyle pay ve menfaat sahiplerinin hak ve sorumluluklarının uygulanmasında taraflara kolaylık sağlayacaktır.
- Yeni Kanun'a hakim olan düşünce; Kurumsal Yönetim'in, halen borsada işlem gören şirketler için öngörülen kurallar bütünü olmasına rağmen, esasında tüm işletmelere uygulanması gereken bir yatırımcıya güven verme, sürdürülebilir gelişme sağlama kodeksi olduğudur. Yeni Kanun bu yönü ile Türk şirketlerinin kurumsallaşmasına ve rekabetçi olabilmesine destek sağlayacak zemini oluşturmaktadır. Kurumsal Yönetim ilkelerine ilişkin düzenlemelere Yeni Kanun'un birçok maddesinde yer verilerek, kurumsal yönetim ilkelerinin şeffaflık, adillik, hesap verebilirlik ve sorumluluk kriterlerinin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Her şirkete bir internet sitesi oluşturma zorunluluğu ve sitenin bir bölümünde şirkete ait finansal bilgilere, alınan önemli kararlara, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul toplantı tutanaklarına ve işletme ile ilişkili üçüncü taraflara verilecek diğer bilgilere yer verilecek olması, buna örnek teşkil etmektedir. Yine önemli bir diğer husus, mevcut Kanun'da var olan azınlık haklarının Yeni Kanun'da güncel açıklamalarla karşımıza çıkması ve azınlıkların daha doğrusu tüm pay sahiplerinin daha fazla korunuyor olmasıdır. Örneğin azınlıkların, şirketin bir işlemine ilişkin olarak özel denetim isteme, "Kurumsal Temsilcilik" yapısı ile örgütlenerek daha fazla söz sahibi olmaları mümkün kılınmaktadır.
- Yönetim Kurulu'nun devredilemez ve vazgeçilemez yetki ve görevleri içinde, kurumsal sistemin denetlenmesine de yer verilmiştir. Yönetim Kurulu'na gözlem ve kontrol imkanı tanınmasıyla birlikte işletmenin sürdürülebilirliği açısından iç kontrol sisteminin kurulması önemli değişikliklerden bir tanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. İç kontrol sistemini kurmakla, işletmenin faaliyetlerini verimli kılma, şirket varlıklarının korunması ve işlemlerin mevzuata uygun gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.
- Yeni Kanun, Yönetim Kurulu'nun mümkün mertebe profesyonel ve bağımsız üyelerden oluşmasını öngörmektedir. Yeni anlayışı hayata geçirebilmek adına, Yönetim Kurulu'nun dörtte birinin üniversite mezunu olması şartı aranırken, Yönetim Kurulu üyelerinin şirkette pay sahibi olması zorunluluğu da kaldırılmıştır. Ancak şirket sahiplerinin Yönetim Kurulu üyesi olmasına ilişkin herhangi bir engel bulunmamaktadır. Yönetim Kurulu'nun sadece sermayedar haklarının temsil edildiği bir yer değil tüm paydaşların çıkarlarının gözetildiği, piyasa koşullarına göre hareket edebilen ve karar verebilen bir yapı haline gelmesi amaçlanmaktadır.
- Yeni Kanun, borsada işlem görsün ya da görmesin, tüm işletmelere muhasebe ve finansal raporlama konularında, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS/UMS) ile tam uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından yayınlanmış Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS/TMS) uyma zorunluluğu getirmektedir. Böylece farklı uygulamaların önüne geçilerek zaman, maliyet tasarrufu sağlanacak ve muhasebe bilgi sistemlerinin Dünya ile bütünleşme sağlanmış olacaktır. Söz konusu düzenleme 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren geçerli olacaktır.

- Yeni Kanun ile birlikte murakıplık kaldırılarak, tüm sermaye şirketlerine bağımsız denetim zorunluluğu getirilmektedir. Bağımsız denetim hizmetinin, bağımsız denetim şirketleri tarafından verilmesi öngörüldükçe, bağımsız denetim hizmetini küçük ve orta ölçekli şirketlerde bir veya birden fazla SMMM ya da YMM'de verebilecektir. Büyük ölçekli şirketlerde ise bağımsız denetim hizmetini bağımsız denetim şirketleri verecektir. Denetim hizmeti Uluslararası Denetim Standartları ("UDS") ile tam uyumlu Türkiye Denetim Standartları'na uygun olarak verilecektir. Denetçi tarafından sunulacak olan denetim raporunda; Yönetim Kurulunun yasalara uygun hareket edip etmediği, şirketin varlığını tehdit eden olguların bulunup bulunmadığı, ticari defterlerin hukuka uygun tutulup tutulmadığı, finansal tabloların ve yıllık faaliyet raporunun dürüstlük ve şeffaflık ilkesine uygun hazırlanıp hazırlanmadığı, denetimin kapsamı ve niteliği belirtilecektir. Bağımsız denetim zorunluluğu 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren başlayacaktır. Bununla birlikte kuruluş, birleşme, bölünme ve devir gibi işlemlerin "İşlem Denetimi" kapsamında denetlenmesi, getirilen denetim zorunlulukları arasında yerini almaktadır.
- Mevcut Kanun şirketler topluluğu hakkında hiçbir tanımlama ya da düzenlemeye yer vermemektedir. Ancak Yeni Kanun'da şirketler topluluğu geniş biçimde ele alınmış durumdadır. Hakim (ana) ve bağlı (yavru) şirketler tanımlamalarına yer verilmiş olup; bunların kuruluş, çalışma esasları, şirketlerin birbiri ile olan ilişkileri, hakim şirketlerin bağlı şirketlere verebileceği direktiflerin sınırı ve karşılıklı sorumlulukları Yeni Kanun'da düzenlenmiştir. Buna bağlı olarak şirketler topluluğunun konsolide finansal tablo hazırlama esasları TFRS/TMS'lere atıfta bulunularak düzenlenmiştir.
- Yeni Kanun, anonim ve limited şirketlerde tek pay sahipliğinin de hayata geçirilmesine olanak tanımaktadır. Böylece formaliteyi yerine getirmek amacıyla şirkete ortak veya Yönetim Kurulu üyesi olan kişilerin neden olduğu sorunlar ve bu sorunların yol açtığı pek çok hukuki uyumsuzluğun yargıya taşınma riskinin de ortadan kaldırılması sağlanmış olmaktadır.
- Hukuki sorumluluklar bağlamında Yeni Kanun'un birçok yaptırımları söz konusudur. Bu yaptırımlar, adli para cezaları olabileceği gibi hapis cezaları da olabilmektedir. Örneğin; internet sitesi kurmamak, kurulu bir siteyi gerekli bilgilerle güncellemek ve siteye uzun süre erişilememesi gibi konular, önemli cezaları beraberinde getirmektedir.
- Dikkate değer önemli yeniliklerden biri; pay sahiplerinin şirkete karşı borçlanma yasağıdır. Yeni Kanun'da belirtilen özel haller ve kar dağıtımı dışında şirket kasasından para alınması net bir biçimde yasaklanmıştır.
- Türk Ticaret Kanunu'nun güncellenmesi ülkemizin ticari yaşamını ve işletmeleri derinden etkileyecektir. İçeriğine bakıldığında; birçok modern açılım ve maddeyi içeren Yeni Kanun'un yasalasmış olmasının Türkiye'nin yararına olduğu çok açıktır. Çünkü bu hükümler, Türkiye'yi ticari ve ekonomik açıdan uluslararası topluma daha güçlü şekilde bağlayarak, teknolojik gelişimin, değişen ticari aktivitelerin ve küreselleşmenin yarattığı koşullarda rekabet edebilme gücünü arttıracaktır. Yeni Kanun ile birlikte, yeni metodlar ve şeffaflık, uluslararası pazarda prestij anlamına gelirken, Türk şirketleri daha kolay sermaye, kredi ve ortak bulabilecek ve Dünya piyasalarının dilini konuşmaya başlayacaktır.
- Diğer taraftan, Yeni Kanun'un getirdiği bu kapsamlı değişiklikler şirketler için de yürürlük öncesi yapılması gereken birçok ev ödevi anlamına gelmektedir. Konuya ilişkin zamanlı ve doğru bilgi edinilmesi ve bir yol haritası oluşturularak yapılacak hazırlıkların zamanında planlanması, sağlıklı bir geçiş süreci için son derece önemlidir.

Detaylı bilgi için:

Zeynep Uras
PwC Türkiye
Denetim Hizmetleri Lideri
+90 (212) 326 6062
zeynep.uras@tr.pwc.com

Gökhan Yüksel
Denetim Hizmetleri Şirket Ortağı
+90 (212) 326 6090
gokhan.yuksel@tr.pwc.com

Mehmet Ali Demirkaya
Denetim Hizmetleri Kıdemli Müdür
+90 (212) 326 6787
mehmet.demirkaya@tr.pwc.com

PwC Türkiye, TTK ile ilgili merak edilen tüm soruların cevaplarını sunarak iş dünyasına yön vermeye devam ediyor.

www.pwc.com/tr/5dakika